

vlogen, en thans in een algemeen weekblad min of meer aan de kaak zijn gesteld als kristallezeressen en clairvoyantes, zullen antwoorden dat de proefpersoon geweigerd heeft zich over zijn heden en verleden uit te laten.

Daartegenover kan men stellen dat iemand, die is uitgenodigd tot de verantwoordelijke taak over zijn medemens een rapport uit te brengen, op zijn beurt behoort te weigeren indien de betrokkene niet tot volledige onderwerping aan het onderzoek bereid is.

Tot versterking in het vertrouwen in de uitkomsten van de naar haar aard toch reeds éézijdige psychotechniek draagt de journalistieke mystificatie niet bij.

J. J. VAN LOGHEM

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten

FUNCTIONELE BLOEDINGEN IN HET CLIMACTERIUM

De clinische les van prof. PLATE over dit onderwerp in het *Tijdschrift* van 22 Juli jl. geeft mij aanleiding tot enige opmerkingen.

In de baarmoeder wordt na de operatie dik slijmvlies gevonden, waardoor het uitblijven van het therapeutische effect der curettage verklaarbaar is. In de ovaria worden vergrote follikels gezien, welke niet als hormonproducenten worden beschouwd, omdat vier maanden na de operatie de uitscheiding van follikel-stimulerend-hormon laag is; de conclusie, welke uit het uitscheidingsdiagram der 17-oxysteroiden wordt getrokken, is hiermee in tegenspraak; wanneer na de operatie twee toppen ontbreken, wordt dit aan het ontbreken van gonadale androgenen toegeschreven. Een zekere werkzaamheid der gonaden wordt dus toch aangenomen.

De geringe uitscheiding van 17-oxysteroiden na de operatie, welke zich spoedig herstelde, moet vermoedelijk aan het alarm-syndroom worden toegeschreven dat bij iedere operatie, zelfs narcose alleen, voorkomt. (HENCH c.s. zagen, bij narcose alleen, een remissie ontstaan bij hun rheumapatiënten.) Metabolieten van androgene steroïden zijn dan tijdelijk schaars. Overigens nemen HENCH en zijn medewerkers aan, dat bij hoge doses cortisone een deel daarvan ook als 17-oxysteroiden in de urine verschijnt; men kan uit de urine-steroiden dus niet veel opmaken over de moederstof van een metaboliet.

Het gehalte van het serum aan Na en K is niet onderzocht, doch een stoornis der bijnierschors is met andere proeven niet gevonden, zodat de versterkte reactie van ALLEN en DOISY na de operatie onverklaard blijft; LAQUEUR heeft dit ook gezien na totale exstirpatie, en SERTZ heeft het eerst aan de bijnierschors gedacht zonder veel bewijs te leveren. De betekenis der reactie heeft men pogen te verkleinen door er op te wijzen, dat stoffen, welke een positieve reactie van ALLEN en DOISY geven, in de natuur zeer verbreid voorkomen (planten, dieren, mineralen); teratoidweefsel kan ook follikelhormon vormen, bijvoorbeeld testistumoren. Voldoende aanknopingspunten om een tumor der bijnierschors aan te nemen (nog wel van ongewone aard, daar bij vrouwen meestal vermannelijking ontstaat door bijnierschorstumoren) schijnen mij te ontbreken.

Amsterdam, 24 Juli 1950

R. SCHUURMANS

COLADRANKEN MET COFFEÏNE

Een gezonde man van omstreeks 30 jaar weet, dat hij voorzichtig met koffie en thee moet zijn, daar hij gevoeliger is voor coffeïne dan de meeste mensen. Onlangs gebruikte hij op een avond tussen 7 en 11 uur 0.8 liter van een coffeïne-

bevattende coladranc. In de volgende uren had hij zeer sterke hartkloppingen, hij was misselijk, kon niet slapen en had een hevig gevoel van onbehagen. Deze verschijnselen konden alleen worden verklaard door de coffeïne, die hij zonder het te weten die avond naar binnen had gekregen. Wanneer de fabrikanten van coladrancs duidelijk kenbaar zullen maken of deze al dan niet coffeïne bevatten, zullen bezwaren, als hierboven vermeld, tot het verleden behoren; bovendien zullen vele ouders dan niet in hun onwetendheid hun kinderen aan (te grote doses) coffeïne blootstellen. Mochten de fabrikanten niet willen aangeven of hun product coffeïne bevat, dan ware het voor de volksgezondheid beter de verkoop van alle coffeïne-bevattende coladrancs te verbieden.

Utrecht, 30 Juli 1950

F. A. NELEMANS

APPENDICITIS ACUTA MET PERFORATIE GEDURENDE DE GRAVIDITEIT

Dat óók in de tijd, voorafgaande aan die der sulfapraeparaten, penicilline, streptomycine, de zogenaamde conservatieve gedragslijn bij de operatieve behandeling der zwangerschapsappendicitis alleszins bevredigende resultaten opleverde, moge blijken uit de mededeling, die ik — in 1929 — hierover kon doen 1), en waarbij ook een geval ter sprake kwam van de zo zeldzame appendicitis acuta durante partu.

Na bestudering van het door coll. F. J. J. VAN ASSEN vermelde geval 2) lijkt het mij gewenst, hier nog eens de slotsommen uit mijn vroegere artikel samen te vatten:

Appendicitis kan de zwangerschap verwickelen in al haar tijdperken. Ook gedurende de baring en in het kraambed kan appendicitis ontstaan. De diagnose van appendicitis gedurende zwangerschap, baring en kraambed is in het algemeen niet gemakkelijk. Hoofdzaak voor de diagnose is, dat men steeds aan de mogelijkheid van appendicitis denkt. Slechts bij een tijdige diagnose kan ook de onvoorwaardelijk aangewezen appendectomie à chaud worden doorgevoerd. Vooral hierdoor moet het gelukken de prognose te verbeteren. Hoe vroeger men opereert, des te beter voor moeder en kind. Bij twijfel denke men aan de uitspraak van COOKE „In case of doubt operation is safer than waiting”.

Rotterdam, 6 Augustus 1950

A. G. J. HERMANS

EEN CLINISCHE FUNCTIEPROEF VAN DE BIJNIERSCHORS

Naar aanleiding van het artikel van collega GROEN c.s. in het *N. T. v. G.* van 22 Juli 1950, wil ik het volgende opmerken. In een voetnoot vermelden de schrijvers de door hen toegepaste techniek voor het tellen van de eosinophile leucocyten, zonder op bijzonderheden in te gaan. Het komt mij wenselijk voor erop te wijzen, dat het tellen der eosinophile leucocyten vele technische moeilijkheden oplevert, die, bij onderschatting, tot grove fouten aanleiding geven. Ter illustratie noem ik het al of niet tellen in de FUCHS-ROSENTHAL-telkamer, het teruglopen van het aantal cellen in het aceton-eosine mengsel, het verschil van het telresultaat wanneer grote en kleine vergroting worden gebruikt, enz.

Tenslotte zij men zich bewust van mogelijke spontane fluctuaties, vooral na vasten, zoals vermeld door F. RUD „The eosinophil count in health and in mental disease” 3).

Dit artikel, benevens de „leading article” in de *Lancet* van 3 Juni 1950, blz. 1042, zij een ieder ter lezing aanbevolen.

Leiden, 8 Augustus 1950

A. QUERIDO

1) A. G. J. HERMANS, Over acute appendicitis tijdens de zwangerschap, de baring en in het kraambed. *N. T. v. G.* blz. 1004, 1924.

2) *N. T. v. G.* 5 Aug. blz. 2263, 1950.

3) *Acta Psychiatrica et Neurologica*, suppl. XL, 1947.